

Per la Construcció d'un Pirineu amb un Futur Digne

Aquesta resolució va encaminada a fer la vida a APiA més equitativa i més justa pels que treballem i hi vivim. Tenim el 20% del territori de Catalunya amb tan sols l'1% de la població, que hem patit, i seguim patint, pèrdua de població fixa però això no implica que haguem de ser un territori abandonat per les institucions ni abocat a patir un desequilibri territorial irreversible.

Ens manquen **oportunitats laborals** fora del turisme que ens permetin realitzar un projecte de vida, sobretot als joves, i fixar la gent al territori. Projectes il·lusionants que no quedin en paper mullat i tinguin una continuació i durada mínima de 10 anys amb suport econòmic. Programes desenvolupats al territori i des de el territori on es pugui recuperar els oficis tradicionals que s'estan perdent i incorporar-ne de nous. Atraure nous perfils professionals, especialitzats, aprofitant les noves tecnologies i les possibilitats que ens obre l'economia verda.

Tenim **falta de serveis bàsics públics** accessibles com la Sanitat, farmàcies, col·legis, transport públic, i un llarg etcètera. La **Sanitat** a APiA es de les pitjors de Catalunya, tenim 3 hospitals comarcals on ens falten especialistes i especialitats que ens comporta desplaçaments d'hores fins a Lleida per visites de 5 min. No podem avortar quirúrgicament a cap hospital públic. Al servei d'urgències li falta personal i unes instal·lacions dignes. Als CAP els hi falta personal per què els sanitaris no volen vindre a viure APiA, i el personal que queda esta a punt de jubilar-se. I en època estival, quan la població es veu més que duplicada, els servis mèdics col·lapsen i no es cobreixen vacances ni baixes de personal sanitari.

Les **Zones Escolars Rurals** estan mancades de pressupost i cada any els collen mes. Hi ha moltes escoles que necessiten rehabilitacions que han d'assumir els ajuntaments i no poden per falta de pressupost. Necessiten material, docents, docents especialitzats, i un llarg etc... en el qual el departament només mira ràtios i res més. S'ha d'entendre que són escoles amb dicotomies especials i que ajuden a fixar gent al territori i com a tals s'haurien de cuidar i tenir plans específics.

I si parlem **d'estudis superiors universitaris** els nostres joves se'n han d'anar d'APiA per què només es pot fer Infermeria o INEFC, de moment. Això comporta una despesa extra als familiars de transport i d'habitatge més la matrícula, si no poden accedir a beques, que la resta de ciutadanes de Catalunya no han d'assumir en tanta proporció.

L'habitatge és i serà en els pròxims temps la lluita més visible que tindrà APiA. Patim una manca d'habitatge residencial important. Els pisos turístics ens estan deixant sense parc d'habitatge de lloguer residencial, i el que queda en moltes ocasions és lloguer de temporada per poder-los llogar turísticament en èpoques d'alta ocupació. Només 7 municipis estan declarats zona tensionada. Que el 57,2%

dels habitatges siguin segones residències, quan la mitjana catalana es del 23,6%, també és un factor d'agreugament de la crisi habitacional que vivim a l'APiA. De la pandèmia en aquest temps, tenir una segona residència en pobles poc poblats ha fet incrementar la demanda de cases de lloguer, d'un perfil de llogater de major poder adquisitiu que el local, i tensiona els preus a l'alça. Aquest factor, sumat al nombre elevat d'HUTS que no han de suportar càrregues fiscals per desenvolupar una activitat econòmica, fan que l'habitatge residencial de lloguer hagi desaparegut de les nostres terres.

La **mobilitat** és un factor de desigualtat al nostre territori. Patim una manca absoluta de transport públic eficient que ens permeti viure amb independència de la nostra capacitat de conduir o tenir un vehicle privat, i encara és més greu la falta de transport de persones amb discapacitat, tot i que la llei contempla aquesta obligatorietat. Vivim en una zona on els serveis públics estan concentrats a la capital de comarca, o a Lleida capitat, i tenim una gran extensió de terreny amb petits nuclis urbans connectats per carreteres deficientes i de traçat complicat per l'orografia del terreny. Tenir un vehicle privat és una necessitat bàsica per la manca de transport públic diari i en freqüència adequada per tenir una vida social plena i independent. Aquella població sense capacitat de mobilitat en vehicle privat, que acostumen a ser persones vulnerables per edat o classe social, pateixen una soledat no desitjada i una manca de relacions socials que afecten a la seva salut mental, i els més perjudicats son la gent gran (majoritària al nostre territori) i adolescents que no poden mantenir una vida activa física i relacional.

La **renda per llar** a l'APiA és un 32% inferior a la mitjana de Catalunya. Els nostres ciutadans gaudeixen de menors ingressos degut als baixos ingressos que perceben per feines mal pagades, temporals, en sectors precaritzats, i per una elevada proporció de gent jubilada o que percep subsidis, així com dones que no obtenen rendes de treball. Aquest baix ingrés de les famílies contrasta amb uns elevats preus de lloguer d'habitatges, necessitats de vehicle privat per recórrer grans distàncies per visitar un metge, cursar estudis o acudir al teu lloc de feina; a la despesa extra a afrontar si volen que les seves filles continuïn amb estudis superiors, o simplement gaudir d'activitats culturals i temps d'oci de qualitat.

La **cultura** és un bé escàs al nostre territori. Manquen iniciatives públiques que ens apropin la cultura a l'APiA, que aposti per la creació cultural pròpia, no disposem d'equipaments polivalents adaptats per atraure certs espectacles, produccions o conferències i els pocs que hi ha estan concentrats a la capital de comarca; el servei bibliotecari, pràcticament limitat a biblioteques comarcals, no abasten al territori, ni existeix un servei de préstec mòbil (bibliobús) que apropi els fons bibliotecaris a ciutadanes i estudiants fora de la capital de comarca. La cultura no és accessible per gent que viu en entorns rurals, ni se'ls hi apropa als seus municipis. La capacitat d'inversió dels ens locals no permet tenir sales adequades

ni programar actes culturals, i les subvencions son mínimes per garantir una programació recurrent. Els nostres veïns i veïnes tenen dret a gaudir de la cultura sense haver de fer centenars de quilòmetres per gaudir-la.

Amb tot l'exposat anteriorment es desprèn que viure a l'APiA suposa un agravi comparatiu amb la resta de Catalunya. Patim aïllament territorial i social, manca de serveis públics, falta d'habitatge residencial amb preus fora de l'abast de la població local, sense oportunitats laborals ni educacionals ni de futur per al jovent, que impossibilita poder portar a terme el nostre projecte vital, i amb unes rendes substancialment inferiors a la resta de conciutadans. Si des de les institucions no revertim aquesta situació, la despoblació de l'APiA continuarà, i ens convertirem, encara més, en el pati d'esbarjo de les zones metropolitanes, acabant amb la vida local i rural dels nostres municipis.

Demanem:

- Aplicar urgentment l'estatut de municipis rurals.
- Aprovar la llei d'alta muntanya.
- Reconeixement de les dificultats associades a viure, i sobreviure, a l'APiA en comparació amb la resta de vegueries de Catalunya. I la necessitat de tractament especial per part de les institucions i dels Comuns.
- Incrementar de manera substancial les línies de transport públic, mínim dos cops al dia, de dilluns a dissabte, totes adaptades per a persones amb discapacitat.
- Regular i disminuir els HUTS, assimilant els requisits i la càrrega fiscal a la resta d'actor turístics, i que aquests impostos reverteixin en polítiques habitacionals del territori.
- Incrementar el parc immobiliari social rehabilitant, expropiant i construint nova obra.
- Dotar de major recursos als ajuntaments per aplicar polítiques socials i d'integració.
- Desenvolupar plans de creixement econòmic amb nous sectors, fomentant la instal·lació de nous agents econòmics, nova indústria, tercer sector i teletreball amb xarxes de telecomunicacions fiables.
- Reduir la dependència excessiva del turisme com a motor econòmic.
- Aplicar una Renda Rural Bàsica per mitigar la baixa renda disponible causada per l'efecte empobridor d'una combinació de renda baixa i alta despesa associada a viure al territori per les característiques orogràfiques i de desigualtat territorial.
- Garantir la continuïtat i implantació de noves explotacions ramaderes extensives i de cultius sostenibles.
- Desplegament just i equitatiu d'energies renovables, de manera sostenible i que els beneficis es quedin al territori.

- Accés a serveis sanitaris de qualitat i de proximitat, amb especialitats acords amb les patologies més comunes de les zones, i garantint que tot malalt pugui visitar al seu metge i especialista, o visitar a un malalt ingressat en un hospital, viatjant en transport públic.
- Invertir en desplegar més formació professional en el nostre territori, i garantir l'accés a estudis universitaris independentment de la capacitat econòmica de les famílies.
- Garantir l'accés a la cultura, de qualitat i de proximitat, amb inversions en equipaments i producció cultural, així com facilitar biblioteques mòbils als municipis rurals, tal com s'està fent amb el servei de caixers automàtics. Invertir en cultura és invertir en democràcia i futur.
- Com a Comuns, treballar un monogràfic "Reptes de viure a l'APiA" per prendre consciència com a espai polític, i com agent institucional, dels reptes i dificultats afegides que patim al nostre territori, i actuar en conseqüència a les polítiques futures, aplicant la visió "APiA" al conjunt de l'organització.